

Työpaikkaonnettomuuksien tutkinta (TOT)

**TUTKIEN
TURVALLISUUTTA
VUODESTA 1985**

32/96

Autopurkaamo

Autopurkaamossa oltiin järjestelemässä piha-aluetta ja meneillään oli romuauton siirtäminen kuorma-auton kuormausnosturilla.

Nostettavan henkilöauton etusivulasien läpi oli asetettu lankku ja sen molempiin päihin pujotettu nostoliinan lenkit. Nostossa taakka otti kiinni kuorma-autoon ja toinen lenkeistä luisti pois lankulta. Taakan heijausta estänyt alapuolella työskennellyt työntekijä jäi pudonneen romuauton alle.

TOT 32/96

1. TAPAHTUMAN KUVAUS

Autopurkaamoon neljä päivää aiemmin palkattu myyntipäällikkö NN järjesteli piha/varastoaluetta.

Hänen tarkoituksenaan oli nostaa henkilöauto kuorma-auton lavalle kuorma-auton kuormausnosturilla. Nostoa varten oli etuovien ikkuna-aukoista työnnetty läpi lankku, johon oli kiinnitetty nostoliinat. Nostotyössä NN:llä oli ollut apuna hänen vaimonsa MM, joka ei kuitenkaan ollut työsuhteessa NN:n työnantajaan. MM kertoi tulleen purkaamolle odottelemaan NN:n vapautumista, jolloin he pääsisivät asioimaan kaupungille.

Nosto oli tapahtunut siten, että vaimo käytti kuormausnosturia. Kun auto oli nostettu noin kahden metrin korkeudelle, nostoliina luiskahti pois lankun päästä ja auto putosi alas osuen NN:ään (kuvat 1 ja 2). Seurauksena oli mm. osittainen halvaantuminen.

NN kuoli saamiinsa vammoihin neljä kuukautta myöhemmin.

2. TYÖTAPATURMAAN JOHTANEITA TEKIJÖITÄ

Nostoliina luisti lankun päästä

Nostoliinoja ei ollut erityisesti kiinnitetty nostoapuvälineenä käytettyyn lankkuun. Liinoiden molemmat päät olivat nosturin koukussa ja lankun päät olivat näin muodostuneiden lenkkien sisällä. Lankku ulottui auton ulkopuolelle auton molemmille puolille n. 25 cm:n verran.

Käytettäessä nostoapuvälineenä ikkuna-aukoista läpi työnnettyä lankkua, voi lankku siirtyä aukon reunasta toiseen. Tällöin käytetyllä nostoliinan kiinnitystavalla liina luistaa pois lankun pään alta.

Taakan osuminen kuorma-autoon

Kuorma-auton konepellissä ja lokasuojassa olleiden jälkien perusteella voi päätellä, että nostettava henkilöauto oli osunut kuorma-autoon. Tämä osuminen on voinut edesauttaa lankun siirtymistä ikkuna-aukossa.

Kokemukset nostoissa

NN oli 52-vuotias, yli 20 vuotta purkaamoalalla mm. yrittäjänä työskennellyt. Työhön oleellisesti liittyy purkaautojen nostot. NN kertoi noston suoritettuna totutulla menettelyllä normaalein apuvälinein. Taakan putoamista vaaratekijänä ei oltu tunnistettu.

MM oli myös 52-vuotias, varsinaiselta ammatiltaan konttoristi, mutta kuitenkin hyvin perehtynyt miehensä yrityksissä kuormausnosturin käyttöön. Kuorma-auton nostureineen oli ollut useita vuosia NN:n ja myös MM:n käytössä.

NN:n palkannut purkaamon toimitusjohtaja tiesi MM:n osallistuvan nostoihin, mutta ei ollut tietoinen tämän kokemuksesta tai ammattitaidosta.

3. VASTAAVIEN TYÖTAPATURMIEN ESTÄMINEN

3.1 Nostojen suunnittelu, nostoapuvälineet

Tapaturman sattuessa käytetty nostotapa ei ole nostotarkoitukseen sopiva. Käytetty lankku voi nostettavan auton heilahtaessa liikkua ikkuna-aukossa ja aiheuttaa tilanteita, joita ei voi hallita. Nostettava taakka - siis auto - ei nostotavassa ole riittävästi tuettu eikä tasapainossa. Näistä syistä nostotavasta tulee luopua.

Kyseisiä nostoja varten tulee suunnitella nostoapuvälineet, joiden kiinnitys autoon on luotettava ja jotka pitävät auton koko noston ajan samassa asennossa. Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi käyttämällä kolmipistekiinnitystä.

Työturvallisuuslain 27 a §:n mukaan on tavarankuljetus, käsittely ja varastointi suunniteltava ja järjestettävä siten, että nosto- ja siirtolaitteiden tai siirrettävän tavarankuljetuksen työntekijöille aiheuttamat vaaratekijät voidaan torjua tehokkaasti. Nostoihin, kuljetuksiin ja siirtoihin liittyvien vaarojen vähentämiseksi lisäksi mm.

- huolehdittava nostolaitteita käytettäessä siitä, että nostolaitteet ja nostoapuvälineet ovat asianmukaisessa kunnossa ja nostotarkoitukseen sopivat

- varmistettava taakan kiinnitys ja huolehdittava siitä, että taakka on riittävästi tuettu ja tasapainossa

- suunniteltava nostot siten, ettei taakan alla tai vaara-alueella jouduta tarpeettomasti liikkumaan noston aikana.

3.2 Ammattitaidon tarkistaminen

Jos apuhenkilöiden sallitaan osallistua työskentelyyn, tulee heidän perehtyneisyytensä työhön varmistaa samalla tavalla kuin työsuhteessa olevien henkilöiden. Tarvittaessa tulee antaa opetusta ja ohjausta. Pelkästään henkilön oma ilmoitus asiasta ei riitä, vaan perehtyneisyys tulee testata sopivalla tavalla.

Edellinen koskee tietysti myös työsuhteessa olevia työntekijöitä.

3.3 Nostoliinujen tarkastus

Tapaturmaan johtaneessa nostossa käytetyt nostoliinat olivat hyvin risaiset. Liinoista kuten muistakin nostoapuvälineistä tulee niiden toimittajalta pyytää niiden hylkäämisperusteet, tarkastaa nostoapuvälineet säännöllisesti, verrata niitä hylkäämisperusteisiin ja poistaa käytöstä vialliset välineet.

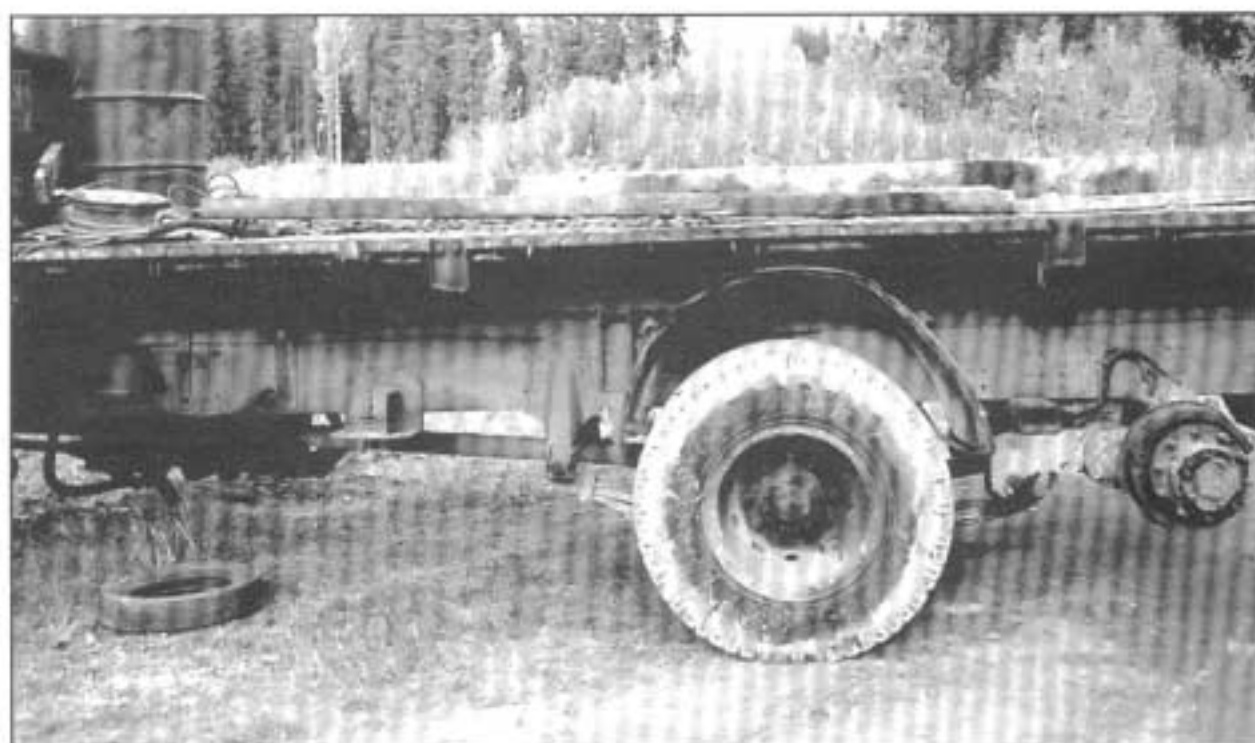
LIITTEET

- Valokuvia

Autopurkaamo

Kuva 1. Tilanne työtapaturman jälkeen. Lokasuojaan mahdollisuus takertua.

Kuva 2. Nostossa käytetty lankku lavalla.

TAPATURMAVAKUUTUSLAITOSTEN LIITTO

Bolevardi 28, 00120 Helsinki • Puhelin 09-680 401 • Telefax 09-680 40 389

Lisätietoja: Osastopäällikkö Hannu Tarvainen, puh. 680 40 388 tai työturvallisuusinsinööri Sakari Seppänen, puh. 09-680 40 377 • Tilaukset: Osastosihteeri Terttu Kumlin, puh. 09-680 40 385